

UNELE RAȚIONAMENTE ALE NOȚIUNII DE „OBIECT IMATERIAL” AL INFRAȚIUNII

Vasiloï DJULIETA,
doctor în drept, IȘPCA

Actualmente, în literatura de specialitate se considera că obiectul material al infracțiunii poate cuprinde și elemente imateriale. Această teză are la bază o analiză ce se dovedește mai degrabă una superfluă, decât puternic ancorată în teoria dreptului penal. Concepția conform căreia obiectul material nu poate fi decât o entitate materială – precum un lucru, corpul unei persoane în viață, un cadavru etc. este depășită și necesită combătută cu argumente și raționamente bazate pe studiu științific.

Cuvinte-cheie: obiect, material, imaterial, literatură, penal.

SOME REASONS OF THE NOTION OF “IMMATERIAL OBJECT” OF THE CRIME

Vasiloï DJULIETA,
Phd, IȘPCA

Currently, in the specialized literature it was considered that the material object of the crime may include immaterial elements. This thesis is based on an analysis that proves to be rather superfluous than strongly anchored in the theory of criminal law. The conception that the material object can only be a material entity – such as a thing, the body of a living person, a corpse, etc. is outdated and needs to be combated with arguments and rationales based on scientific study.

Keywords: object, material, immaterial, literature, criminal.

Introducere. În ceea ce ne privește, literatura de specialitate din Republica Moldova a îmbrățișat tacit teza precum că obiectul material al infracțiunii poate cuprinde și elemente imateriale, în baza unei analize ce se dovedește mai degrabă una superfluă, decât puternic ancorată în teoria dreptului penal. Prin urmare, apreciem ca fiind oportună analizarea obiectului material al infracțiunii în vederea evidențierii necesității de reconceptualizare a acestuia. Așa cum vom vedea, cel puțin acele elemente imateriale susceptibile de a fi apropiate ori de a fi supuse unei posesii, de fapt, pot fi asimilate obiectului material al infracțiunii. O asemenea analiză – realizată inconcret – ne arată că teoria existenței doar a obiectului material este una depășită de noile realități sociale și tehnologice, motiv pentru care o reconceptualizare în această materie nu se poate dovedi, decât ca fiind utilă și necesară.

Discuții. În primul rând, tradițional acesta este definit ca fiind lucrul sau ființa împotriva căreia se îndreaptă nemijlocit acțiunea sau

inacțiunea [3. p.351] ce aduce atingere obiectului juridic [3. p.351]. Cu alte cuvinte, obiectul material se interpune între comportamentul persoanei (fie acesta unul comisiv ori unul omisiv) și valoarea socială protejată de norma de incriminare [3. p.351]. Prin urmare, atunci când o anumită infracțiune se caracterizează nu doar prin existența unui obiect juridic, ci și a unui obiect material, pentru lezarea valorii sociale – ca parte componentă a obiectului juridic – este necesar ca un anumit comportament antisocial să se răsfrângă în mod nemijlocit și asupra obiectului material.

Probabil, având drept premisă chiar raționamentul avut în vedere mai sus, s-a ajuns a se considera că obiectul material nu poate fi decât o entitate materială – precum un lucru, corpul unei persoane în viață, un cadavru etc. [3. p.351] Aceeași opinie este împărtășită și de o parte a doctrinei non-autohtone. Prin această concluzie se respinge practic teza obiectului material cu un conținut imaterial, din moment ce valorile sociale care nu sunt susceptibile de materializare

nu pot oferi contur unui obiect material.

Cu toate acestea, nu putem să nu ne întrebăm în ce măsură obiectul material reiese în plan juridic doar din aptitudinea valorii sociale de a se materializa. Acceptăm faptul că în majoritatea cazurilor – îndeosebi în contextul infracțiunilor de rezultat – materializarea valorii sociale indică cu certitudine existența unui obiect material. Astfel, viața persoanei ori integritatea fizică a acesteia (în cazul unor infracțiuni contra vieții ori sănătății) se materializează în corpul acesteia, iar patrimoniul (în cazul unor infracțiuni contra patrimoniului) se transpune practic în bunul asupra căruia se răsfrânge comportamentul făptuitorului.

Este însă această materializare a valorii sociale esențială pentru identificarea unui obiect material? Din punctul nostru de vedere, răspunsul este unul negativ și se desprinde chiar din opiniile doctrinare ce resping teza pe care urmează să ne-o însușim. Astfel, dincolo de necesitatea ca valoarea socială să se poată materializa, s-a considerat că nu putem discuta despre existența unui

obiect material nici atunci când lezarea ori punerea în pericol a valorii sociale nu presupune o acțiune îndreptată nemijlocit asupra unui bun [3. p.351].

Chiar dacă am achiesa acestei ultime concluzii, nu putem să nu ne întrebăm de ce acest bun, la care face trimitere literatura de specialitate, trebuie să fie obligatoriu unul material/corporal? Nu am putea oare discuta despre un bun imaterial care să se desprindă între comportamentul persoanei și obiectul juridic, urmând să fie lezat în mod nemijlocit de acțiunea ori inacțiunea izvoată din acest comportament la care facem trimitere? În opinia noastră, răspunsul este unul pozitiv. Iar pentru susținerea acestui punct de vedere, urmează să analizăm posibilitatea existenței unui obiect material cu conținut imaterial în cazul anumitor infracțiuni pe care le considerăm relevante sub acest aspect.

Există și opinii doctrinare ce ar putea fi interpretate ca fiind mai rezervate sub aspectul conținutului obiectului material. Astfel, s-a considerat că, în principiu, orice bun poate face obiect al dreptului de proprietate atâta vreme, cât acesta este susceptibil de a fi furat, delapidat, distrus etc. [5. p.168]

Cu alte cuvinte, deși s-a restrâns conținutul obiectului material la acele bunuri capabile de a fi furate, delapidate ori distruse, se omite a se preciza, în mod expres, că obiectul material în cazul infracțiunilor contra patrimoniului trebuie să fie corporal. Mai mult, se precizează, în mod expres, că atâta vreme cât bunul supus discuției se evidențiază printr-una dintre aceste caracteristici, orice bun poate face obiect al dreptului de proprietate.

În concluzie, apreciem că analiza referitoare la existența unui obiect material încorporat în bunul mobil, la care face referire textul de incriminare, nu poartă răspundere asupra naturii bunului (acesta trebuind să fie doar unul mobil), ci asupra posibilității de apropiere a acestuia. Un bun imobil nu poate fi apropiat, la fel cum, în principiu, nu poate fi apropiat niciun program informa-

tic. Cu toate acestea, așa cum vom vedea, există anumite bunuri virtuale care, deși intangibile prin natura lor, păstrează această caracteristică – putând fi apropiate [1. p.240].

Menționăm însă că în prezenta analiză nu avem în vedere utilizarea fără drept a unui serviciu [4. p.43] ori despre captarea unei informații. În aceste ipoteze acceptăm teza conform căreia nu discutăm despre o deprivare a posesiei ori a proprietății [4. p.43]. Cu alte cuvinte, în momentul copierii unor date informatice, deși persoana intră în posesia acestora, victima nu este deposedată [4. p.43]. Practic, discutăm despre copierea datelor informatice, acestea urmând a se afla în posesia a două persoane în același timp ori în două locații diferite în același timp [4. p.43]. Or, este evident că această consecință diferă în mod substanțial de rezultatul produs în urma furtului [4. p.43]. Situația este identică și în ceea ce privește secretul comercial, motiv pentru care a fost necesară o incriminare distinctă.

În ceea ce ne privește, achiesăm tezei conform căreia nimic nu împiedică analizarea obiectului material prin prisma unor elemente corporale/intangibile. Astfel, chiar dacă însuși numele de obiect material ar arăta la prima vedere că în conținutul acestuia nu pot intra elemente corporale, considerăm că acest fapt nu prezintă un real impediment în vederea acceptării tezei menționate anterior.

În primul rând, trebuie precizat că expresia obiect material nu aparține legiuitorului (neexistând o definiție legală în acest sens), ci unei părți a literaturii de specialitate [2. p.201].

În al doilea rând, expresia în cauză nu este universal acceptată, unii doctrinari preferând să folosească expresia de obiect al acțiunii, în timp ce o altă parte a doctrinei marșează înspre un obiect al conduitei criminale. Utilizarea sintagmei *obiect material* s-ar putea dovedi oportună doar în vederea unei delimitări clare de obiectul juridic al infracțiunii ori de cel material, fără a restrânge în

mod nefondat conținutul conceptului în cauză [2. p.201].

În al treilea rând, chiar dacă bunul virtual este incorporeal, el se interpune totuși între autor și valoarea socială ocrotită de norma de incriminare. Prin urmare, observăm că unele elemente intangibile se comportă (și se acționează asupra lor) precum în cazul obiectelor materiale tangibile prezentate în doctrină. Singura diferență este aceea că, în cazul elementelor intangibile, acestea nu suferă o modificare fizică. Cu toate acestea, din moment ce bunul virtual poate fi apropiat fără a fi necesară o energie fizică, nu înțelegem de ce neîndeplinirea acestei condiții doctrinare ar fi problematică.

De asemenea, dacă ștergerea unei date informatice produce anumite modificări, considerăm ca irelevant faptul că aceste modificări nu se realizează la nivel fizic. În cele din urmă, reconceptualizarea obiectului material nu reprezintă decât o necesitate născută din noile realități cotidiene conturate în urma dezvoltării tehnologice.

O asemenea reconceptualizare a obiectului material s-a realizat în Franța în cazul infracțiunii de abuz de încredere. Astfel, dacă în literatura de specialitate din R. Moldova se consideră că obiectul material este un bun mobil corporal, în doctrina [2. p.201] și jurisprudența franceză începe să se contureze și opinia contrară. Argumentul oferit de Curtea de Casație franceză și acceptat de doctrină a fost acela că articolul privitor la abuzul de drept din Codul penal francez nu realizează o distincție între obiectul mobil corporal și cel incorporeal, singurul atribut atașat obiectului mobil fiind valoarea patrimonială a acestuia.

Deci se poate observa că exact același raționament poate fi utilizat și în ceea ce privește infracțiunea de furt, unde legiuitorul face trimitere la un bun mobil fără a limita aplicabilitatea textului de lege [2. p.201]. Bunăoară V.Stati, menționează că prin „obiect imaterial al infracțiunii” trebuie să se înțeleagă entitatea incorporeală asupra căreia se îndreaptă nemijlocit acțiunea în-

fracționată, prin al cărei intermediu se aduce atingere obiectului juridic al infracțiunii [6. p.2-10] și nu de entitatea corporală. Un asemenea raționament, așa dar, necesită dezvoltat, deoarece noțiunea de „obiect imaterial” a căpătat o întrebuintare mai largă în rândul teoreticienilor, iar o dezbateră a esenței acestuia nu a avut loc.

Concluzii. Bunăoară, o primă etapă ar fi aceea ca elementele din structura componenței de infracțiune să fie analizate în conformitate cu noile realități sociale și tehnologice.

Acest fapt nu poate reprezenta decât un aspect pozitiv în ceea ce privește teoria dreptului, din moment ce infracțiunile sunt analizate sub aspectul tipicității din perspectiva teoriei generale a infracțiunii.

Referințe bibliografice

1. Diaconescu G., Duvac C., *Tratat de drept penal. Partea specială*, Editura C.H. Beck, București, 2009, p. 240
2. Popa N. D., *Obiectul material al infracțiunii*, Editura Universul Juridic, București, 201
3. Streteanu F., *Tratat de drept penal. Partea generală*, vol. I, Editura C.H. Beck, București, 2008, p. 351
4. Bogdan S., *Drept penal. Partea specială*, ediția a III-a, Editura Universul Juridic, București, 2009, p. 2170, p. 43
5. Toader T., *Drept penal român. Partea specială*, ediția a 4-a, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 168.
6. Stati V., *Infracțiunea de dobândire a creditului prin înșelăciune (art.238CP RM): noi tendințe și abordări (Partea I)*, în *Revista Națională de Drept*, 2010, nr.12, p.2-10

Informație despre autor.

Vasiloi DJULIETA,
doctor în drept, lector universitar,
Catedra de științe juridice, IȘPCA;
e-mail: djuly_v@yahoo.com
tel: 067317173

Information about the author.

Vasiloi DJULIETA,
Phd, lecturer at the Department of
Legal Sciences, IȘPCA;
E-mail: djuly_v@yahoo.com
Tel: 067317173

CZU 343.6:343.8(478)

ASPECTE ALE CRIMINALIZĂRII ȘI DECRIMINALIZĂRII INFRAȚIUNILOR DIN DOMENIUL TRANSPORTURILOR (Partea I)

Irina IACUB,

avocat, doctor în drept, conferențiar universitar (i),
Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată

Gheorghe PETREA,

absolvent, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată

Articolul este consacrat cercetării problemei criminalizării și decriminalizării infracțiunilor din domeniul transporturilor prin prisma legislației penale a Republicii Moldova. Scopul urmărit este de a elucida și explica cele mai relevante forme și modalități de realizare a acestor metode ale politicii penale în evoluția legii penale. Dat fiind faptul că problema este destul de complexă, studiul este divizat în două părți. Prima parte este consacrată considerațiilor generale cu privire la categoria infracțiunilor în domeniul transporturilor, precum și caracterizării de ansamblu a criminalizării, decriminalizării, penalizării și depenalizării ca metode ale politicii penale. A doua parte este consacrată nemijlocit problemei criminalizării, decriminalizării, penalizării și depenalizării infracțiunilor din domeniul transporturilor.

Cuvinte-cheie: lege penală, criminalizare, decriminalizare, penalizare, depenalizare, infracțiuni, infracțiuni din domeniul transporturilor.

ASPECTS OF CRIMINALIZATION AND DECRIMINALIZATION TRANSPORT CRIMES (Part I)

The article is dedicated to the investigation of the problem of criminalization and decriminalization of crimes in the field of transport through the prism of the criminal legislation of the Republic of Moldova. The aim is to elucidate and explain the most relevant forms and ways of achieving these methods of criminal policy in the evolution of criminal law. Given that the problem is quite complex, the study is divided into two parts. The first part deals with general considerations on the category of transport crimes, as well as the overall characterization of criminalization, decriminalization, penalization and decriminalization as methods of criminal policy. The second part is directly devoted to the issue of criminalization, decriminalization, penalization and decriminalization of transport crimes.

Keywords: criminal law, criminalization, decriminalization, penalization, decriminalization, crimes, transport crimes.

Introducere. În general, criminalizarea și decriminalizarea este un subiect important și actual atât pentru doctrina juridică penală, cât și pentru practica realizării politicii penale a statului. După cum se știe, odată cu progresul înregistrat în domeniul mijloacelor de transport, au apărut și diferite pericole ale utilizării acestora. Pentru prevenirea și evitarea acestora au fost elaborate și imple-

mentate o serie de reguli, printre care și de natură contravențională și penală, destinate să pedepsească conduitele prin care sunt încălcate regulile de folosire a mijloacelor de transport. Cel mai important instrument de prevenire și combatere a acestor conduite a fost și rămâne a fi *Legea penală a statului*, care pe lângă faptul că le interzice, prevede și pedepse destul de severe pentru comiterea lor.